

УДК 7.05:687

ЕТНІЧНА СПАДЩИНА У СУЧАСНОМУ ДИЗАЙНІ ЖІНОЧОГО ЖАКЕТА: СТАЛИЙ ПІДХІД З УКРАЇНСЬКИМИ МОТИВАМИ

НАЗАРЧУК Людмила, РИЛЬНИК Катерина
Луцький національний технічний університет, Луцьк, Україна
l.nazarchuk@lntu.edu.ua, katarylnuk@gmail.com

У роботі розглянуто можливості використання традиційних українських мотивів у процесі проектування сучасного жіночого жакета з урахуванням принципів сталого розвитку. Проаналізовано особливості декоративних елементів народного костюма та визначено можливості їх адаптації до сучасного дизайну одягу. Обґрунтовано застосування стилізованих орнаментальних композицій і натуральних матеріалів під час створення сучасного виробу. Запропоновано підходи до формування дизайнерського рішення жіночого жакета, що поєднує естетику української культурної спадщини, функціональність та екологічність.

Ключові слова: українські традиційні мотиви, дизайн одягу, жіночий жакет, сталий розвиток, етнодизайн, трансформація.

ВСТУП

У сучасному розвитку індустрії моди спостерігається активне переосмислення національної культурної спадщини та її інтеграція у сучасні дизайнерські практики. Особливого значення набуває звернення до традиційних елементів народного костюма, які виступають джерелом формотворчих, композиційних та декоративних рішень для створення сучасного одягу.

Український традиційний костюм характеризується багатством орнаментальних мотивів, гармонійною кольоровою палітрою та використанням різноманітних технік декоративного оздоблення, серед яких провідне місце займає вишивка. Ці елементи формують унікальний візуально-символічний код, що відображає культурні, історичні та естетичні особливості українського народу.

Водночас сучасні тенденції розвитку модної індустрії орієнтовані на принципи сталого розвитку, які передбачають раціональне використання ресурсів, зменшення негативного впливу на навколишнє середовище та створення довговічних виробів. Поєднання етнокультурних традицій із принципами сталого дизайну відкриває нові перспективи для формування інноваційних дизайнерських рішень у галузі моделювання одягу.

У цьому контексті актуальним є дослідження можливостей інтеграції традиційних українських мотивів у процес проектування сучасного жіночого жакета як універсального елементу жіночого гардероба.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою дослідження є визначення особливостей використання та трансформації традиційних українських мотивів у процесі проектування сучасного жіночого жакета з урахуванням принципів сталого розвитку.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- проаналізувати художньо-композиційні особливості українського традиційного костюма;
- визначити основні принципи стилізації та трансформації етнічних мотивів у сучасному дизайні одягу;
- дослідити конструктивні особливості жіночого жакета як об'єкта проектування;
- обґрунтувати доцільність використання натуральних матеріалів та екологічних технологій у процесі створення виробу.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Проведений аналіз елементів українського традиційного костюма показав, що найбільш характерними декоративними засобами є геометричні та рослинні орнаменти, симетричні композиції та насичені кольорові поєднання. Орнаментальні мотиви мають не лише естетичну, а й символічну функцію, відображаючи уявлення про гармонію, захист і добробут.

У сучасному дизайні одягу традиційні мотиви можуть трансформуватися шляхом стилізації, масштабування та адаптації до сучасних конструктивних форм виробу. Одним із ефективних способів інтеграції етнічних елементів є використання стилізованих орнаментальних композицій на конструктивних рівнях виробу (рис. 1).

Рис. 1. Приклади традиційних українських орнаментальних мотивів, використаних як джерело стилізації у дизайні одягу [1]

Конструкція жіночого жакета дозволяє гармонійно поєднати декоративні етнічні елементи із сучасним силуетом виробу. Декоративні мотиви можуть

розташовуватися на лацканах, комірі, манжетах або у центральній частині спинки, що сприяє формуванню композиційного акценту та підкреслює індивідуальність дизайнерського рішення (рис. 2).

У процесі проектування важливим є також врахування принципів сталого розвитку. Використання натуральних текстильних матеріалів, зокрема льону, бавовни, коноплі або вовни, сприяє зменшенню екологічного навантаження на навколишнє середовище. Раціональне конструювання виробу, спрямоване на оптимізацію використання матеріалу та мінімізацію виробничих відходів, дозволяє підвищити ефективність виробництва.

Крім того, універсальний силует жакета забезпечує можливість його використання у різних стилістичних поєднаннях, що підвищує довговічність виробу та відповідає концепції сталого споживання (рис. 3).

Рис. 2.

Рис. 2. Ескіз сучасного жіночого жакета з використанням стилізованих українських мотивів

Рис. 3. Візуалізація дизайнерської моделі жіночого жакета з етнічними елементами за допомогою ШІ

Рис. 3

Таким чином, інтеграція традиційних українських мотивів у дизайн сучасного жіночого жакета дозволяє сформувати гармонійне поєднання культурної спадщини, сучасних дизайнерських тенденцій та принципів екологічно відповідального проектування.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження встановлено, що традиційні українські мотиви мають значний потенціал для використання у сучасному дизайні одягу. Їх трансформація у процесі проектування жіночого жакета дозволяє створювати вироби, що поєднують сучасну естетику, функціональність та культурну ідентичність.

Застосування стилізованих орнаментальних композицій, елементів традиційної вишивки та натуральних матеріалів сприяє формуванню художньо виразного образу виробу. Використання принципів сталого розвитку забезпечує раціональне використання ресурсів, підвищує екологічність виробництва та довговічність одягу.

Отже, інтеграція етнокультурних традицій у сучасний дизайн одягу сприяє збереженню національної культурної спадщини та формуванню інноваційних підходів у проектуванні модних виробів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кара-Васильєва Т., Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ ст. У пошуках «великого стилю» Київ: Либідь, 2005. 277 с.
2. Український інститут. Традиційний український костюм: історія та символіка. URL: <https://ui.org.ua> <https://ui.org.ua> (дата звернення: 01.03.2026)/
3. Міністерство культури та інформаційної політики України. Нематеріальна культурна спадщина України. URL: <https://ich.mcsc.gov.ua/> (дата звернення: 01.03.2026).
4. Пашкевич К., Овчарек В. Особливості використання етноджерел у проектуванні сучасних колекцій одягу. *Теорія та практика дизайну*. 2019. № 15. С. 95–102. <https://er.knutt.edu.ua/handle/123456789/13312>
5. Yezhova O., Shybovska Ya., Boiko D., Ivanytska A. Preserving traditions through upcycling: designing clothes in Ukrainian ethnic style using secondary materials. *Fashion Industry*. 2024. № 4. С. 15–24. <https://doi.org/10.30857/2706-5898.2024.4.2>
6. Senik A., Melnychuk Y., Bondar L. *Ukrainian Folk Fashion*. Kyiv: Creative Publishing, 2023. 240 p. URL: https://www.creativepublishing.com.ua/en/product/ukrainian-folk-fashion-en/?utm_source=chatgpt.com

NAZARCHUK L., RYLYNYK K.

ETHNIC HERITAGE IN THE DESIGN OF A MODERN WOMEN'S JACKET: A SUSTAINABLE APPROACH WITH UKRAINIAN MOTIFS

The paper explores the transformation of traditional Ukrainian motifs in the design process of a modern women's jacket based on the principles of sustainable development. The study analyzes ornamental compositions, decorative techniques and color solutions characteristic of Ukrainian traditional costume and their adaptation in contemporary fashion design. Particular attention is paid to the constructive and compositional features of the women's jacket as a design object. The research substantiates the use of environmentally friendly materials and sustainable design approaches aimed at creating durable and culturally meaningful garments. The integration of traditional aesthetic elements with modern design methods contributes to the preservation of cultural heritage and the development of innovative fashion products.

Key words: *Ukrainian traditional motifs, women's jacket, clothing design, ethnodesign, sustainable fashion, transformation.*